

BOLU İLİ MENGEN İLÇESİ'NDE KADIN (GELİN) KIYAFET GELENEĞİ*

Women (Bride) Costume Tradition in Mengen District Of Bolu Province

Melda ÖZDEMİR**
Fatma YETİM***
Hülya KÖKLÜ****

Özet: Tarihi gelişim süreci içinde, Anadolu kadınının simgesi haline gelen ve son derece olağan olan giyim-kuşam tarzı, dışarıdan bakan için, hele sonradan bu geleneği anlamaya çalışan bizler için gerçek anlamda bir şöendir. Türk Kadın Giysileri yüzyıllar içinde oluşmuş giyim-kuşam geleneğimizin bir parçasıdır. Anadolunun ücra köşelerinde bugün bile kadınlarımızın günlük giyim eşyası gelenek ve göreneklere göre hazırlanırlar ve yörelere göre değişen özellikleri ile zengin bir çeşitlilik sunarlar. Yörenin coğrafyası, sosyal ve ekonomik koşulları, inanç ve gelenekleri yani yaşam biçimi bu kendine özgü tarzın oluşmasında etkindir. Bunun yanı sıra kadının sosyal ve ekonomik durumu, yaşı ve karakteri de bu oluşuma kendi içinde etnografik bir zenginlik katar.

Günümüzde çok az örnekleri bulunan bu kıyafetler müzelerde, sandıklarda korunmaya çalışılmış, fakat bu çalışmalar yeterli düzeyde yapılmamıştır. Bu araştırmada Bolu İli Mengen İlçesine ait ait yöresel kadın kıyafetleri tek tek incelenmiş, renk, şekil, aksesuar gibi teknik ve estetik özellikleri belirlenmiş, bölgesel özellikleri tespit edilmiş ve bu giysilerin yok olmasının önlenmesi amacıyla inceleme altına alınmıştır.

Anahtar Sözcükler: Geleneksel kıyafetler, Mengen ilçesi'nde geleneksel kadın giyimi.

Abstract: In historical development process, dress and finery style which became the symbol of Anatolian women and which is considerably normal is certainly a feast for the outer ones who observe, and for us, who tries to understand this custom later on. Turkish Women Apparels are part of our dress and finery tradition that was formed in centuries. Even today, in remote places of Anatolia, daily dresses of our women are

---

* Bu makale, TUBİTAK, SOBAG, 105K162 kodlu ve “Bolu İli Yöresel Kıyafetlerinin İncelenmesi ve Folklorik Yapma Bebek Üretiminde Değerlendirilmesi” konulu projeden üretilmiştir.

** Yrd. Doç. Dr.-, Gazi Üniversitesi Mes. Eğt. Fak. El San. Eğt. Böl. Dek.San. Eğt. ABD.

*** Yrd. Doç. Dr.-, Gazi Üniversitesi Mes. Eğt. Fak. El San. Eğt. Böl.Nakış Eğt. ABD.

**** Yrd. Doç. Dr.-, Gazi Üniversitesi Mes. Eğt. Fak. El San. Eğt. Böl.Nakış Eğt. ABD.

prepared according to the customs and present a rich variety with their changing characteristics. Geography, social and economic conditions, beliefs and traditions, which are in a sense, life style of the region influences in formation of this peculiar style. In addition to this, social and economic condition, age and character of women adds an ethnographic richness to this formation.

These dresses which are rather rare today were tried to be kept in museums and chests, but these efforts were not sufficiently carried out. In this study, regional women dresses of Mengen district of Bolu province were individually examined, their technical and aesthetic features such as color, form and accessory were determined, regional characteristics were detected and for preventing these dresses from disappearing they were put under analysis.

Keywords: *Traditional customs traditional woman customs, in Mengen district.*

1. Giriş

Giyim kuşam, insanoğlunun kültürel gelişim ve yaşam sürecinde beslenme ve üreme gereksinimiyle beraber başlayan, kökeninde korunma ağırlıklı olmasına karşın, gelişim sürecinde geniş kültürel fonksiyonlar yüklenmiş bir olgudur. Toplumsal ve kişisel değer yargılarının, törelerin, kültürel ve ekonomik koşulların biçimlendirdiği önemli bir kültürel öge aynı zamanda kültürün hızlı bir taşıyıcısıdır.

Bütün toplumlarda giysi ile ilgili değer yargılarının, inançların, törelerin üretilen obje, renk ve biçimlerin oluşturduğu karmaşık bir yapı vardır ve bu da toplumların giysi kültürünü oluşturmaktadır (Erden 1998: 6).

Türk giysi kültürü de kalitesi, motif zenginliği, canlılık ve zerafeti ile Anadolu insanının yaşam tarzını ve dünya görüşünü büyük ölçüde yansıtan bir özelliğe sahiptir. Anadolu'da özellikle kadın giyimi, bedenine ve ayağına giydikleri, bunların bezemeleri ve takıları ile oluşan bir bütündür. İnsanlar bu bütün içinde, gelenekleri ve toplumdaki yerine göre neyi, nerede, ne zaman, nasıl giyeceğini yaşayarak öğrenir. Böylece giyim kuşam geleneği kuşaklar arası yaşatılır. Bununla birlikte tarihi, coğrafya, ekonomik ve sosyal durum gibi farklılıkların, doğal olarak kıyafet hayatını da etkilemiş, yörelere özgü, tarzların oluşmasında rol oynamıştır (Sarıoğlu 2006: 202).

Endüstrileşme ve modern toplum yaşantısının yaygınlaşmasıyla kıyafet geleneği eski anlam ve önemini yitirmiştir. Ancak Anadolu'da bu yaşam tarzının etkilerinden uzak kalmış yörelerde ve toprağa bağlı kalmış topluluklarda minimal düzeyde de olsa yaşamaktadır (Kırzioğlu 1992:156). Bu yörelerimizden biri de Batı Karadeniz bölgesinde yer alan Bolu iline bağlı Mengen İlçesidir. Mengen, doğuda Çankırı'nın Eskipazar İlçesi, batıda Bolu Merkez İlçe, kuzeyde Zonguldak'ın Devrek İlçesi, kuzeydoğuda Karabük ve Bartın İlleri, güneyde ise Bolu'nun Gerede ve Yeniçağa İlçeleri ile çevrilidir. İlçe tarih çağları boyunca çeşitli

imparatorlukların hakimiyetinde kalmış; Roma, Bizans ve Osmanlılar Döneminde önemli bir yerleşim merkezi olmuştur (Anonim 2007: 1).

Mengen ilçesi geçmişten günümüze geleneksel dokumalar, ağaç işleri, oylar, geleneksel kıyafetler v.b gibi el sanatlarının yanı sıra Türk mutfağı ve doğa güzellikleri ile tanınan önemli turizm beldelerimizdendir.

Bu araştırmada amacımız Bolu ili Mengen ilçesinin kadın kıyafet geleneğini belgelemek ve tanıtmaktır.

Çalışma 2006 ve daha sonra 2007 yılı içinde yörede yapılan gözlem, inceleme ve görüşmelerle gerçekleştirilmiştir. Kıyafet parçaları fotoğraflarla belgelenmiş kaynak kişilerden edinilen bilgiler doğrultusunda, kültürel özellikleri tanıtmaya çalışılmıştır.

2. Mengen Kadın Kıyafetleri

Yörede şalvar, entari , kuşak ile üç etek, salta (ceket) , kuşak ve gelin elbisesi olmak üzere üç farklı kıyafet tespit edilmiştir. Şalvar, entari, kuşak ve baş örtüsü günlük kıyafet olarak, (fotoğraf 1) başta fes, peçe, telli poğ, al, yaşmak ve örtme bedende; şalvar, entari, üç etek, salta (ceket), ve belde şal kuşak nişan kıyafeti olarak (fotoğraf 2) hazırlanmaktadır. Evlenme sürecinde gelinler için düzenlenen nişan, kına gecesi, gelin alma ve duvak törenlerinde giyilen kıyafetler incelendiğinde yukarıda sayılan kıyafet parçalarının üst üste giyilmesinden oluştuğu görülmektedir.

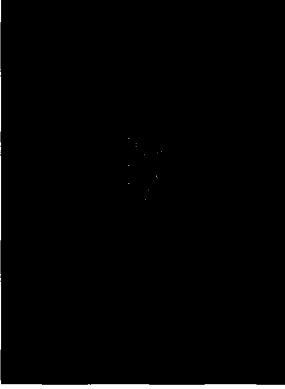

Fotoğraf 1 : Günlük kıyafet

Fotoğraf 2 : Nişan kıyafeti ve kına gecesine hazırlık

Bölgede düğünler üç gün sürmektedir. Nişan töreninde, peçe, yaşmak ve örtmesi ile bir tek gözleri meydanda olan gelinin parmağına eskiden kaşlı tabir edilen yüzük, boynuna ve fes'ine altınlar takıldığı belirtilmektedir. Düğünün 1.günü kına gecesi kız evinde gelin ve arkadaşlarının düzenlediği “pala örtme” denilen bir eğlenceyle devam etmektedir. Pala örtme töreninde, gelinin başında fes, telli poğ ve al örtü örtülmekte ve alın üstüne peçe takılmaktadır. Al baş örtüsünün üzerine yaşmak adı verilen tel kırma işi beyaz örtü ağız ve burun kısmını kapatarak gelinin sadece gözleri görünecek biçimde üçgen olarak başın arkasına bağlanmakta ve onun üzerine de namaz örtüsü olarak kullanılan ve örtme adı verilen beyaz bir baş örtüsü örtülmektedir. Eğlenceden önce gelinin sağ tarafında evli bir gelin, sol tarafında ise en yakın arkadaşı geçerek namaz kılınmakta ve namaz başörtüsü (örtme) gelinin kuşağının üstüne sarılmaktadır (fotoğraf 3). Düğünün ikinci günü Gelin alma töreninde aynı kıyafet giyilmekte yalnızca al başörtüsü başın arkasından bağlanmaktadır ve bu kıyafet üzerine kırmızı gelinlik elbisesi (ferace) giyilmekte ve yüzüne de al duvak örtülmektedir (fotoğraf 4, 5).

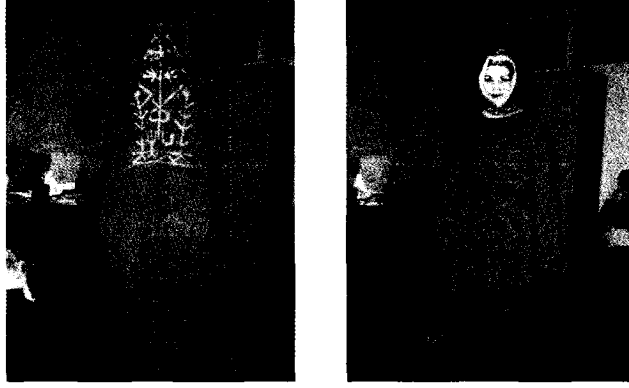

Fotoğraf 3 : Kına gecesi kıyafeti

Fotoğraf 4 : Gelin kıyafeti içi

Düğünün son günü duvak serpmeye “peşkir kuşanma” günü olarak düzenlenmektedir. Geline yöresel kıyafetler giydirilmekte ve yörede çelme adı verilen ve evli kadınların bağladıkları baş bağlama şekli uygulanmaktadır. Gelin üç eteğinin önünde, yarısı kuşağından geçen ve diğer yarısı da üç eteğin önünde kalan peşkir bulunmaktadır. (Onan 2006: 7-8) (fotoğraf 6) . Yörede yapılan araştırma ve incelemelerde bu törenlerin eskisi gibi yapılmadığı ancak kırsal alanlarda az da olsa bu geleneğin sürdürülmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır.

Fotoğraf 5 : Gelin kıyafeti (duvak giyme) önden a, arkadan görünüm b

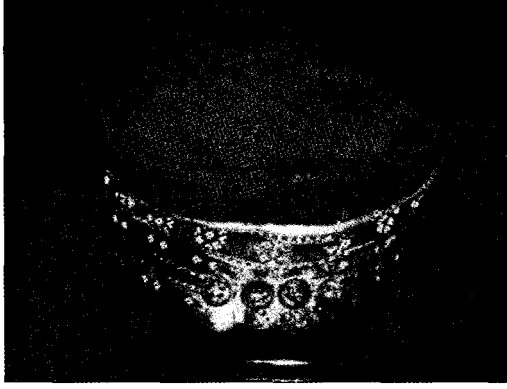

Fotoğraf 6 : Peşkir giyme

Kıyafet üzerinde gözlem ve incelemelere göre derlenen özellikler şu şekilde sıralanabilir.

2.1. Başa giyilenler:

Fes: Koyu kırmızı veya vişne çürüğü renginde çuhadan yapılan ve içerisine kasnak kenarı geçirilerek dikilen fes, eskiden olduğu gibi günümüzde de genç kızlara gelin olurken yaptırılmaktadır. Fes daire şeklinde tepe kısmı ve baş çevresinden oluşmaktadır. Fes'in baş çevresinin altına gelen kısmına kutnu kumaş dikilmekte ve kumaş üzerine birlik ve beşlik denilen altın paralar iki sıra halinde yerleştirilmektedir. (Fotoğraf 7)

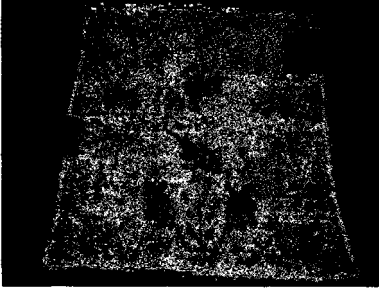

Fotoğraf 7 : Fes

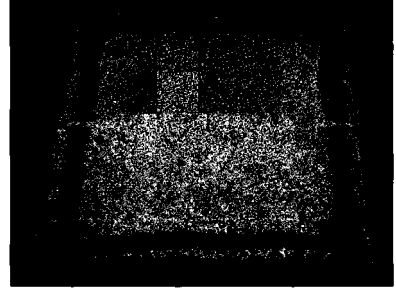
Poğ: Yörede fes üzerine örtülen örtüye “poğ” denmektedir. Telli poğ ve nakışlı poğ olmak üzere iki çeşiti bulunmaktadır.

Telli poğ: İlçede özel olarak iki parça halinde dokunan pamuklu ve bürümcük kumaş üzerine tel kırma tekniği ile işlenen beyaz ya da krem renkli kare şeklindeki örtülerdir. Tel kırma tekniği, özel tel ve orijinal iğnesi ile büyük kasnaklar üzerinde işlenmektedir. İşleme sırasında her bir tel geçiminden sonra tel ileri geri hareket ettirilerek kırılmakta ve işlemesi bitirilen poğun kenarlarına isteğe bağlı olarak pul ve boncuk örülmüş oyalar dikilmektedir. İşleme tekniğinde kuş, lale, üzüm yaprağı, saksı içine yerleştirilen bitkisel bezemeler, hayvansal ve geometrik motifler kullanılmaktadır. (Fotoğraf 8)

Nakışlı poğ: Pamuk ipliği ile el tezgahlarında dokunan beyaz ya da krem rengi kumaşlar üzerine değişik renk ve motiflerde hesap işi tekniği ile yapılan işlemeli örtülerdir. Eskiden nakış ipliklerinin renklendirilmesinde bitkisel boyalardan faydalanılırken günümüzde renkli orlon iplik kullanılmaktadır. Poğların üstündeki işlemlere, akçaağaç yaprağı, dut yaprağı, meşe ağacı yaprağı, çekirdek, kuş ayağı, sepet, diken gülü, kiraz, sıçan dişi, döngel, kaz ayağı, elti çatlatan, arpacık vb. isimler verilmektedir. Ayrıca poğların kenarlarına yine pamuk ipliğinden saçaklar ve isteğe bağlı olarak çeşitli oyalar dikilmektedir. (Fotoğraf 9)

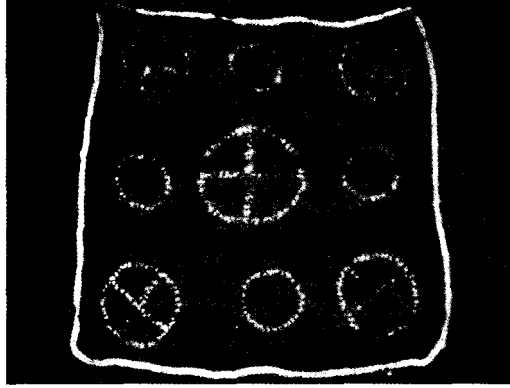

Fotoğraf 8 : Telli poğ

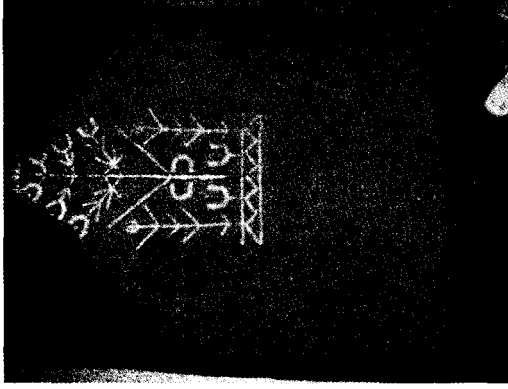
Fotoğraf 9 : Nakışlı poğ

Al: Kırmızı ipek, şifon ve organze üzerine pullarla işlenen al, sadece gelinler tarafından poğ üzerine bağlanarak kullanılmaktadır. Poğ ile al çene altında tutturularak bağlanır ve yörede bu baş bağlama şekline “çelme” adı verilmektedir. Kare formundaki baş örtüsünün yüzeyi genellikle dört parçaya bölünmüş büyük ve küçük daire motiflerinin pullarla işlenmesinden oluşmaktadır. Baş örtüsünün kenarları hazır harç ve dantellerle temizlenmektedir. (Fotoğraf 10)

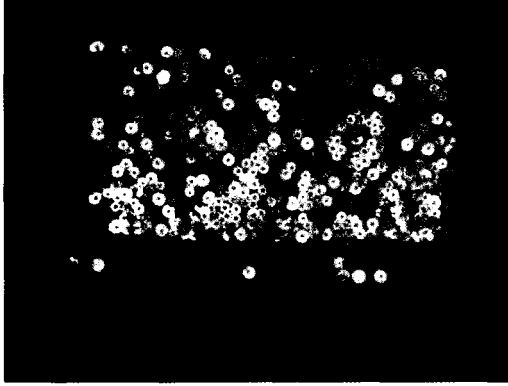
Fotoğraf 10 : Al

Duvak: Kırmızı saten, şifon ve ipek gibi şeffaf, ince kumaşlardan yapılmaktadır. Düğünlerde ferace (gelin elbisesi) üzerine gelinin başına takılmaktadır. Ön yüz kısmı metal pullarla basit geometrik şekillerle işlenmektedir. Gelinin başına sivriliği sağlamak amacıyla örtüyü koymadan önce huni şeklinde kartondan bir tepelik konmaktadır (Fotoğraf 11).

Fotoğraf 11 : Duvak

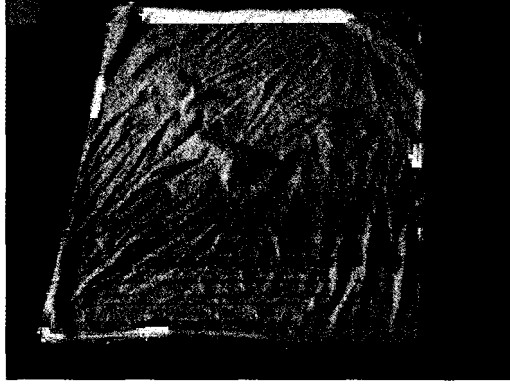
Peçe: Tülbent ve saten gibi ince ve seyrek dokunuşlu kumaşlar üzerine tamamen metal pullarla işlenmiş bir örtüdür. Dikdörtgen şeklindeki kumaş üzerine pul boncuk işleme tekniği ile süslenmektedir. Peçenin alt kenarından ipe dizili üç sıra boncuk ve pul ile oluşturulmuş saçaklar aralıklar ile yapılmaktadır. (Fotoğraf 12)

Fotoğraf 12 : Peçe

Yaşmak: Pamuklu kumaştan bezayağı dokuma kumaş üzerine tel kırma tekniği ile işlenmiş bir örtüdür. Baş örtüsünün etrafı pullu firkete oyası ile süslenmiştir. Ağız ve burnu kapatmak amacıyla kullanılmaktadır (Fotoğraf 13).

Fotoğraf 13 : Yaşmak

Örtme: Sık dokunuşlu pamuklu kumaştan çarşaf büyüklüğünde gelinin zerafetini gizleyen ve fesin üzerinden gelerek belde kuşağa bağlanan bir örtüdür (Fotoğraf 14).

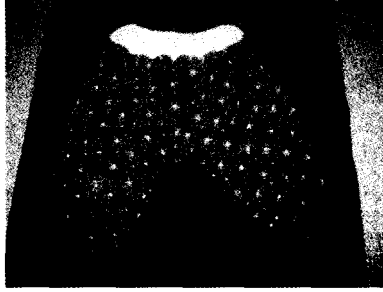

Fotoğraf 14 : Örtme

2.2. Bedene Giyilenler:

Göynek: Beyaz ya da krem rengi şile bezi, bürümcük kumaştan dikilen iç çamaşırı olarak kullanılan giysi parçasıdır. Şimdiki adı ile atlet ya da fanila olan göynek, önü göğüse kadar açık yakasız uzun kolludur. Yuvarlak yakalı olarak dikilen ve diz

kapağına kadar uzanan göynekler de bulunmaktadır. Yakanın öne gelen kısmı işlemelidir. Bazı göyneklerin kol ağızlarında da işlemler vardır. Kol ağızları iliklidir. Şalvar (Don) : Elbise ve üçetek altına giyilen ve bir adı da dizlik olan şalvar, genellikle kırmızının hakim olduğu çeşitli renk ve desenlerde basma veya pazenden yapılmaktadır. Bel kısmına bağlık adı verilen 14cm. yüksekliğinde krem rengi pamuklu kumaş geçirilerek lastikle toplanmaktadır. Bazı şalvarlarda ağ kısmına üçgen şeklinde (kuş parçası) bir parça eklenmektedir. Yine şalvarın paça kısmı lastikle toplanmaktadır (Fotoğraf 15).

Fotoğraf 15 : Şalvar (don)

Elbise (Fistan): Günümüzde sentetik parlak simli kumaştan dikilen elbiseler, ipekli, jarse, basma vb. kumaştan yapılabilmektedir. Köyde giyilen giysilere fistan denmektedir. Fistanlık kumaşlar ipekli, simli ve bol desenli kumaşlardan seçilmektedir. Önden ve arkadan robalı, hakim yakalı, uzun kollu ve kol uçları manşetli elbisenin etek boyu ayak bilekleri hizasındadır. Elbisenin ön robası açık olup çıtçıtlar ile birleştirilmektedir. Entariler günlük kıyafet olarak kullanılmaktadır. Bu elbiselerin en önemli özelliği roba ve kol ağızlarına konulan ve adı memük olan süslemelerdir. Bu elbislerden simli ve telli olanlar telli poğ ile birlikte eğlenceye giderken giyilmektedir (Fotoğraf 16).

Fotoğraf 16 : Elbise (fistan)

Üçetek: Üçetek, çeşitli motif, renk ve isimde dokunan kutnu kumaşlardan yapılmaktadır. Kutnu, eskiden çözgüsünde doğal ipek ve atkısında pamuk kullanılarak dokunmuş ve genellikle renkli şeritlerden, parlak ve mat çizgilerin yanyana gelmesiyle oluşan ve üzerinde başta çiçekler olmak üzere çeşitli motiflerin bulunduğu bir kumaş türüdür. Bugün bu kumaşlar çözgüsünde yapay ipek ve atkısında yine pamuk kullanılarak dokunmaktadır (İmer 2001: 13).

Üçetek şalvar ve entari üstüne giyilen, gelin olacak kızın kına gecesinde giydiği ve on gün boyunca üzerinden çıkarmadığı bir giysidir. Genellikle tüm gelinlerin kendisine ait bir üçeteği bulunmaktadır. Üçetek, ön bedeni ön ortasından etek ucuna kadar açık iki parça, arka bedeni ise tek parçadan oluşmaktadır. Ayrıca belden aşağı düz inen iki ayrı eteğin yanlarda uzun yırtmaçları bulunmaktadır. Kollar bol ve uzun takma kollu ve kol uçları lastik ile büzdürülmüştür. Elbisenin kenarları tığ oyası ve hazır harçlar vb. ile süslenmektedir (Fotoğraf 17).

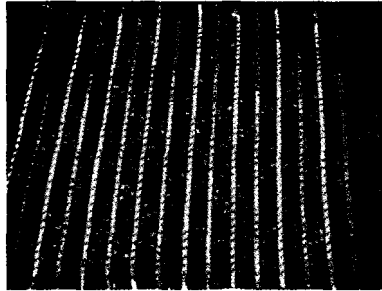
Fotoğraf 17 : Üçetek

Gelin Elbisesi (ferace): Mengen’de gelinlerin evlendikleri gün giydikleri kırmızı elbiseye verilen isimdir. Boyu ayak bileklerine kadar inen elbisenin arkası açık ve kolları uzundur. Önden önce kolları sokularak giyilen elbise arkada bel kısmına dikilmiş ince uzun şeritlerle çevriliyerek önde bel kısmında bağlanmaktadır (Fotoğraf 18).

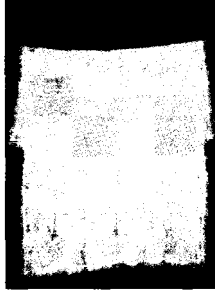
Fotoğraf 18 : Gelin elbisesi (ferace)

Kuşak: Beli sıkı tutmak amacıyla kemer vazifesi gören kuşağın zemini bez ayağı dokumadır. Desen ilave çözümlü iplikleri ile oluşturulmaktadır. El tezgahlarında dokunan kuşağın üstüne orlon ipliklerle, davul turası, el sıyırın, kesile eğri, bıçak burnu vb. isimli motifler işlenmektedir. Kuşak elbise ve üçetek üzerine bağlanır. İki kenarı saçaklı, kare kuşak üçgen şeklinde katlandıktan sonra, bele gelen kısmı beş-altı parmak eninde içeri doğru katlanılarak kullanılır. Sivri ucu arkaya gelecek şekilde bele bağlanır. Bağcıklar 3cm.genişliğinde kuşağın çapraz iki ucuna sabitlenmiş uzun şeritlerdir. (Fotoğraf 19)

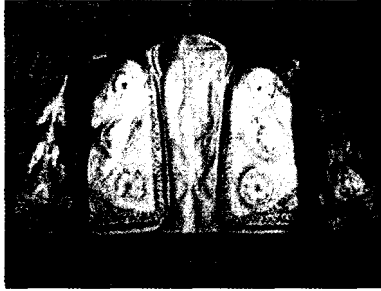
Fotoğraf 19 : Kuşak

Peşkir: El kurulamaya yarayan bezayağı tekniği ile dokunmuş dikdörtgen biçimli pamuklu kumaştır. karşılıklı iki kısa kenarına işleme yapılmaktadır. Tel kırma, hesap işi ve susma tekniği ile yapılan işlemlerin kenarları saçak veya püsküllerle süslenerek temizlenmektedir (Fotoğraf 20).

Fotoğraf 20 : Peşkir

Salta (Cepken): Üçetek üzerine giyilen salta genellikle bordo, mor ve siyah renkli çuha veya kadifeden yapılmaktadır. Boyu bel hizasındadır. Saltanın yakası “V” şeklindedir. Kolları uzun ve kolun altında üçgen biçimli bir parça (kuşluk) yer almaktadır. Salta astarlıdır ve üzeri işlemelidir. Kordon tutturma işleme tekniği ile yapılan saltanın yüzeyi ve kenarları hazır harçlarla süslenmektedir. (Fotoğraf 21)

Fotoğraf 21 : Salta (cepken)

2.3. Ayağa Giyilenler

Çorap: Beş şişli yün iplikleri ile örülen örgülerdir. Çorapların burnunun bir çok renkli ipliklerle örülmüş olmasından dolayı “burun çorap” denilmektedir. Burun,

taban ve topuk kısmı düz örülen çoraplar bütün yüzeyi geometrik motiflerle süslenerek ve lastikle tamamlanmaktadır. Çorabın motifi giyecek kişiye göre de değişebilmektedir. Damat çorabı sadece beyaz ipe ve aynalı kırma denilen motifle örülür. Gelin çorabında kullanılan renkler daha canlı ve geline özgüdür. Çorabın burun kısmına konulan motiflerde değişik isimler alırlar. Güllü, kuşayağı vb. Çorabın üst kısmı beyazla örülür ve bu örgüde de değişik motifler ve örnekler görülür. Aynalı kırma, doğulcu tokmağı vb. motif adlarıdır. (Fotoğraf 22)

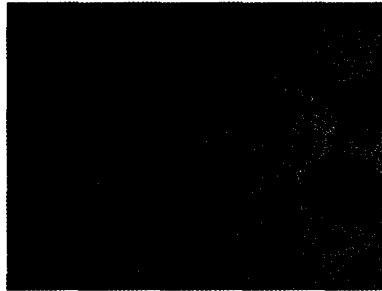

Fotoğraf 22 : Burun çorap

Kundura: Geçmişte yüz rengi kırmızı, bordo ve siyah olan yemeniler kullanılırken günümüzde hafif ökçeli ayakkabılar tercih edilmektedir.

2.4. Takılar

Baş altınları; beşlik, onluk, yirmilik, otuzluk pul altınlar, ipekli bir kumaş üzerine dikildikten sonra fesin üzerine bağlanarak kullanılır. Boyun altınları ise büyükten küçüğe kordon ya da kurdele üzerine sıralanan altın paralardan oluşmaktadır. Eskiden kulağa gül küpe takıldığı söylenmektedir.

Fotoğraf 23 : Boyun takısı

Sonuç

Mengen ilçesinde halkın yaşantısında geçmişin gelenek ve görenekleri kısmen de olsa sürmektedir. Geleneksel kadın ve gelin kıyafetleri yörede ve köylerde özel günlerde kullanılmaktadır. Maddî kültür varlıklarımızdan biri olan geleneksel kadın kıyafetleri, moda olgusu, değişiklik arama isteği, teknolojik gelişmeler, yaşam koşulları vb. nedenlerle hızla yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Bu nedenle daha fazla geç kalınmadan yörelere gidilerek doğru bilgilere yerinde ulaşılmalı ve araştırma ve belgeleme çalışmalarına ağırlık verilmelidir. Kaybolmaya yüz tutmuş bu kültür değerlerinin araştırılması günümüze ulaşılabilen örneklerinin tespit ve muhafaza edilmesi, sistemli olarak incelenmesi ve belgelenmesi gelecek kuşaklara tanıtılması açısından önemlidir.

Kaynaklar:

Aşçılar Diyarı Mengen. Ankara: Gen Matbaacılık.

CEREMES, Wolfgang İbrahim. (1967). *Giyim Kuşam Sözlüğü*. İstanbul: Türk Folklor Araştırmaları, 17 (325).

EKER, Ö. G. (1997). "Türk Kültürü İçindeki Geleneksel Bolu Evlenme Adetlerinin Yeri", *Bolu'da Halk Kültürü ve Köroğlu Uluslararası Sempozyumu*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniv. Yayınları, No:10.

ERDEN, A. (1998). *Anadolu Giysi Kültürü*. Ankara: Dumat Ofset.

İMER, Z. (2001). *Gaziantep Yöresinde Üretilen Kutnu, Alaca ve Meydaniye Kumaşların Bazı Teknolojik Özellikleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2690.

KIRZIOĞLU, Neriman. (1992). "Anadolu Geleneksel Kadın Başlıkları" *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri, Cilt V. Maddî kültür*. Ankara: Kültür Bakanlığı, Hagem Yayınları 68.

KOÇU, R. Ekrem. (1967). *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*. Ankara: Başnurmatbaası.

ONAN, B. (2006). "Baba Hızır", *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*. 4-16.

SARIOĞLU, H. (2006). "Tosya (Kastamonu'da) Kadın Kıyafet Geleneği", *Türk Halk Kültüründen Derlemeler 2001*. T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 3051.

Kaynak Kişi: Leyla Aydoğan (Mengen Eski Halk Eğitim Müdürü)

<http://www.mengen.gen.tr>, erişim tarihi: 21.09.2007.